СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 241. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТИ, вівторок, 12-го грудня 1944. No. 241. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, December 12, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ВІЙНИ НЕ ВИГРАТИ ДОМАШНІМ ЗНАРЯДДЯМ—ПРИГАДУЄ ПАТЕРСОН

ВАШИНГТОН. — Наші вояки заморем, як говорив підсекретар війни Роберт Патерсон, не можуть дотримати кроку у їхніх світлих осягах при помочи холоділень, приладами до чищення, виназодами до стинання трави і іншим подібним знаряддям мирової продукції. Вони потребують „матеріялів до стріляння".

Такі міркування виголосив Патерсон, виголошуючи промову по радіо до робітників, щоб вони оставали на своїх позиціях, де вони працюють поки робота не буде скінчена.

Замітки Патерсона, як думають, відносилися в першу чергу до робітників у віці від 18 до 37 літ, які не пішли до війни, хоч Патерсон виразно про них не говорив. Це важне тому, що директор Мобілізації і Реконверзії видав доручення до поборових бюр, щоб вони наново почали поклікувати до військової служби мужчин від 26. до 37. року життя на місце тих, яких армія й фльота відпустила до праці в есенціональних воєнних виробах.

СТЕТИНІЮС ВЗИВАЄ КУПУВАТИ ДАЛЬШЕ БОНДИ.

ВАШИНГТОН.—Секретар стейту Едвард Р. Стетиніюс візвав у промові по радіо приватні одиниці, щоб вони закуповували дальше бонди Шестої Позички та щоб перевищили 5 біліонів долярів, призначених для приватних одиниць. Щоб це довершити, мають віднотити кампанію 500,000 добровольців, що взяли на себе обовязок заохочувати людей до закупна воєнних бондів.

ЗБЛИЖЕННЯ МІЖ АМЕРИКАНСЬКОЮ ФЕДЕРАЦІЄЮ ПРАЦІ И ЛУЇСОМ.

ВАШИНГТОН. — Представники Юнайтед Майн Воркерс заявили, що предсідник цеї юнії Джан. Дж. Луїс є схильний вступити поновно до Американської Федерації Праці. З достовірного джерела звідомлюють, що предсідник Федерації Праці Ґрін не відновлював переговорів в цій справі, але прибічники Луїса твердять, що до злуки обох організацій прийде.

МЯСАРІ ХОЧУТЬ ПОЗАМИКАТИ КРАМНИЦІ.

НЮ ЙОРК. — Мясарі з Ню Йорку невдоволені зарядженням майора міста Ля Ґвардії, щоб строго придержуватися урядових цін. Вони на своїм зібранню рішили позамикати крамниці після 25. грудня.

ВЕТЕРАНИ ТЕПЕРІШНЬОЇ ВІЙНИ ВЖЕ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ.

КАНЗАС СИТІ. — На дводенних нарадах 35 представників різнородних груп вояків і воячок теперішньої війни рішено заложити організацію Американських Ветеранів Світової Війни II, або в скороченню Амветс. Головою вибраний Елмор В. Кіл з Вашингтону, де зреєстрою буде теж осідок Амветів. Як ціль організації приголошено в скороченню: Підтримати й боронити конституцію Злучених Держав; зберігати засади волі, свободи і справедливости для кожного; поширити ідею вічного миру й доброї волі між народами.

ВІТВОРЯТЬ КРАМНИЦІ ВІЙСЬКОВИХ МАТЕРІЯЛІВ.

НЮ ЙОРК. — Ріконстрокшен Файненс Корпорейшен рішила повідкривати крамниці у важніших осередках Злучених Держав, щоб перепродувати надвишку воєнних матеріялів, які не могли бути зужитті у війні. Є це, на думку бизнесовців, найбільше купецьке підприємство, бо обіймає матеріяли вартости кілька біліонів долярів. Крамниці будуть теж містити вистави таких предметів які находяться по різних магазинах, як машин та будівельний матеріял.

ЧИСЛО НІҐРІВ ПРИ АРМІЇ.

ВАШИНГТОН.—Воєнний департамент сповістив, що число ніґрів в армії досягнуло 701,678 осіб. При піхоті, є їх 50,000, при артилерії 36,000, машиністів є 133,000 при летунстві 73,000, а при а при різних інших родах зброї 408,000.

КАЛЕДЖІ ЯК ВЕЛИКІ ПІДПРИЄМСТВА.

НЮ ЙОРК.—Карнеґі Корпорейшен оф Ню Йорк збільшила Карнеґі Інститюшен з Вашингтону дарунком $5,000,000. Ця інституція є мабуть найбагатша в Америці бо досі дістала 43 міліони долярів. Предсідник нюйорської корпорації, недавно померший д-р Волтер Джесуп, виготовив звіт з маєтків різних каледжів. У нім виказує, що тепер меншають дари на вищі шкільні установи, але не зважаючи на те, вони мають великі маєтки. Каледжі внаслідок цього займаються тепер не лише наукою, але теж і бизнесом, бо вони мусять вміти господарювати фармами, а навіть і видобувати копачку на нафтових полях.

Побоюються комуністичного режиму в визволених краях Европи

ВАШИНГТОН. — Тутешні кореспонденти різних газет, висилаючи коментарі про положення в Італії й Греції та про наставлення стейтового департаменту до англійських заряджень у Греції, підносять різницю у поглядах головних держав на повоєнний лад. Після конференції в Москві сперед року зарисувалися розходження між намірами Америки, Англії й Росії. Панує загальне здивування, чому нагло вийшли на яв різниці між Америкою й Англією, коли обі країни є демократичними і повинні мати однакові погляди на повоєнний режим у визволених краях. Така різниця зарисувалася саме тоді, пищуть кореспонденти, коли загрожує комунізм. В кожнім освободженім краю залишилася мала, але здисциплінована група комуністів, яка рішена на все. Комуністи знають, що їх нагода найліпша вчасі розвалу теперішнього ладу, як це зрештою приходить по кожній війні. Якраз такий розвальний час використали комуністи в Росії і завели свій режим. Комуністи мають уже вироблену техніку і вони накидають волю меншини усьому населенню.

ШІСТЬ НАГОРОД НОБЛЯ РОЗДАНО В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК. — Неабияка подія сталася в Ню Йорку, коли цьогорічну нагороду Нобля роздано аж шістьом світочам, а всі вони нюйорчани. Пять із них це громадяни Злучених Держав, а один данець, що мешкає в Ню Йорку. Церемоні передання нагород відбулася в готелю Валдорф Асторія старанням Американсько-Скандинавської Фундації. Нагороди передав шведський посол до Вашингтону Волмар Ф. Боґстрем іменем свого короля. Нагороди дістали: Д-р Джозеф Ерлянґер і д-р С. Ґасер за праці з обсягу медицини; д-р Ізидор Рабі за праці на полі фізики; а за такі самі праці дістали ще: Д-р Ото Стерн, д-р Едвард Дойзі й д-р Генрік Дам.

ЛІТАКИ Й РОБОТИ ВИСУШУЮТЬ ОКЕАНИ

ВАШИНГТОН. — Секретар Форестел, підтримуючи думку загальної військової служби, сказав, що літаки й роботи можуть „висушити океани" так як вони вже висушили Англійський канал, який розділює европейський континент від Англії. Отже постійна армія в Америці потребна для оборони краю.

Франція й Росія підписали пакт

МОСКВА. — Франція й Совєтський Союз підписали договір союзу й взаїмної допомоги. Каже совєтська преса, що договір іде по лінії подібних пактів між Союзом і Британією та між Союзом і Чехословаччиною.

Пакт підписано по бенкеті, влаштованому совєтським урядом у честь генерала Де Ґоля. В кілька годин після підписання генерал виїхав з поворотом до Франції.

ЛЮБЛИНСЬКІ ПОЛЯКИ ЗА ПОВНЕ ЗІРВАННЯ З ЛОНДОНСЬКИМИ

МОСКВА. — Болеслав Берут, президент Польської Національної Ради в Люблині, заявив тут на газетній конференції, що дальші переговори з польським урядом у Лондоні не мають ніякої цілі. Він висказав сумнів, чи Станіслав Міколайчик, бувший премієр польського уряду в Лондоні, захоче приступити до співпраці з люблинським комітетом, бо мовляв він не має сили волі зірвати з реакційними діячами на еміґрації. Берут каже, що Міколайчик міг би відограти поважну ролю в Польщі.

Берут говорив теж, що Польський Комітет Національного Визволення вже почав парцеляцію великих посілостей. Досі розпарцельовано понад тисячу маєтків та обділено землею понад 60,000 селянських родин. Берут каже, що комітет поспішається зо справою, бо відкладання земельної реформи здержувало економічний розвій Польщі; через що задержку понад 8 міліонів безземельних селян у Польщі не могли удержуватися зо землі.

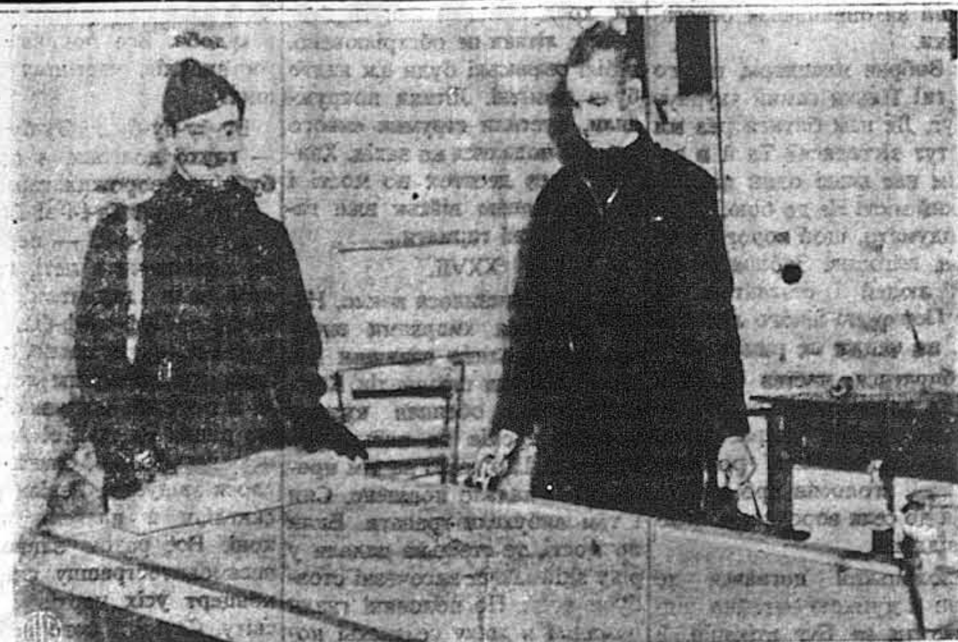
ВЕЛИКИЙ ЗЕМЛЕТРУС У ЯПОНІЇ

ВАШИНГТОН. — Просто всі сейсмографічні стації Америки донесли в четвер про поважне землетрусне забурення. Подібні потрясення занотували стації в Европі й Азії. Всі вони вказували, що осередок потрясень лежить у Японії або коло Японії.

Пізніше японське радіо признало, що Японію навістив поважний землетрус, котрого центр находився на Тихому океані недалеко від японського побережжя. Японію ударили великі хвилі, котрі, як каже японське радіо, наробили деякої шкоди японським воєнним фабрикам.

БОНОМІ СТВОРИВ НОВИЙ МІНІСТЕРСЬКИЙ КАБІНЕТ

РИМ. — Премієр Бономі предложив Аліянтській Комісії до потвердження новий міністерський кабінет. Бономі займає в ньому крімі премієрства міністерство нутрішніх справ. Віцепремієрами кабінету є Толіяті, комунуст, та Родіно, християнський демократ. Ґраф Сфорца немає в кабінеті ніякого посту.

СТІЛ МУК, ЖАХУ ТА ТЕРПІНЬ. — У визволеній Аліянтами Голяндії розповідають тепер жахливі історії про націстівський терор. Стіл, який маємо перед собою, знайдено в одним з концентраційних таборів. Заки тіла нещасних жертв спалювано в крематорії, витягали з них на ось такому столі останню каплю крови.

ЗАБРАНО ЯПОНЦЯМ ПОРТ ОРМОК НА ЛЕЙТЕ

ГОЛОВНА КВАТИРА АМЕРИКАНСЬКИХ ВІЙСЬК НА ФИЛИПІНСЬКІМ ОСТРОВІ ЛЕЙТЕ. — Сімдесять-сема дивізія добула у неділю Ормок, важний порт на острові Лейте, через котрий японці переслали на відсіч своїм військам 40,000 вояків. Добуття Ормоку є тим більше замітним осягом, що згадана Дивізія добула порту вже четвертого дня по своїм прибуттю на позиції. Вона посунулася з півдня на віддаль якої пів милі від порту, а тимчасом інші американські відділи наперли із заходу.

Рівночасно Сімдесять-Сема Дивізія на спілку з іншими відділами піймали в пастку багато японців.

Японці вживали Ормоку для підвозу покріплень, бо вони приписують велике значіння висліди цеї битви на Лейте для загальної кампанії за острови Филипіни. Вони старалися, якщо не зовсім не датиса американцям, то принаймні відложити американську перемогу на як найдовший час.

НОВІ АМЕРИКАНСЬКІ РЕЙДИ НА ТОКІО.

Японці самі признали, що великі американські бомбовики зробили в неділю два рейди на японську столицю та скинули на неї певне число запальних бомб. Американськозо комунікату про ці рейди ще нема.

Останній американський комунікат говорив про рейди американських бомбовиків минулої пятниці на Іово, фльотну повітряну базу на Вульканічних островах, у відплату на японські рейди на Сайпан.

КИТАЙ ВІДБИВАЄТЬСЯ.

ЧУНҐКІНҐ. — Китайські війська звернулися проти японців сильною контрофензивою та добули від них місто Ґсіассу та просто очистили з японців провінцію Квайчав.

Літаки Чотирнацятої Американської Повітряної Сили знищили ворогові 56 літаків і затопили один нищитель, один військовий транспорт та один вантажний корабель.

БРИТАНІЯ ТВОРИТЬ МОГУТНЮ ПАЦИФІЧНУ ФЛЬОТУ.

ЛОНДОН. — Британія створила нову пацифічну фльоту, яка одна зможе визвати на бій усю японську фльоту. Вона буде оперувати на Далекому Сході. Її командантом став адмірал сер Брус С. Фрейзер, що досі був начальним командантом Східної Фльоти, з базою на Цейлоні.

Про рухи цеї фльоти подали вже вістку урядові урядові японські радія.

ВЕЛИКИЙ НАСТУП АМЕРИКАНЦІВ НА СЕКТОРІ ПЕРШОЇ АРМІЇ.

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Ґенерал Айзенговер пересунув половний удар своїх військ проти Німеччини на відтінок Першої Американської Армії, котрі посунулися наперед 10 милевим фронтом цілу милю наперед в околиці міста Дірена.

Девята Армія, далі на півночі, очистила з німців Юліх, а на полудне Третя Армія напирає боком на Зарщину, відбиваючи сильні ворожі атаки.

Сема Армія, що окружає місто Ґаґенав, проганяє ворога від Лембурґу. Там теж розвивається великий бій.

Ґенерал Годжес кинув понад сотку повзів у бій Першої Армії над рікою Рером (Руром).

Літаки Восьмої Повітряної Сили били по залізничих центрах Ренщини, Кобленцу й Бінґену.

ДАЛІ ОКРУЖАЮТЬ БУДАПЕШТ.

ЛОНДОН. — Російські й румунські війська далі затіснюють залізничий перстень довкола Будапешту. На півночі вони находяться від столиці Мадярщини на віддалі півосьма милі, на сході пів милі. Будапешт оточений тепер на дві третині. Російський комунікат каже, що мадяри здаються великими відділами без спротиву. Під самим Будапештом ідуть люті двобої німецьких і російських повзів.

Каже німецький комунікат: „Будапешт трясеться від грому совєтських гармат і вибухів гарматніх куль, що тріскають коло брам міста".

Війська Ґенерала Малиновського наступають у напрямі Відня й Братислави. Німці говорять про великий позовний бій коло озера Балатону.

БРИТІЙСЬКО-ГРЕЦЬКІ БОЇ ДАЛІ ЗРОСТАЮТЬ

АТЕНИ. — Боротьба в Греції між лівими повстанцями, одного боку, та рояліст... ми військами й британцями, з другого, більше загострилася. Греки почали острілювати з гармат місто, а британські бомбовики скидали бомби на позиції фронту Національного Визволення. Найзавзятіший бій ведеться коло Стадіону, де повстанці пробували добути бараки жандармерії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City. N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну ядреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

За демократичну Европу.

Так є, що тільки щодо одного Гітлера всі Аліянти є одної думки з щирої душі. Таки всі вони дійсно бажалиб, щоб з нього й з його режіму й сліду не стало, та щоб націстівська лже-наука запалась під землю як фальшива і варварська. Можна вправді всіляко міряти, хто й скільки вкладає жертв і труду в боротьбу з Гітлером, але коли іде про бажання, то таки нема різниць, наприклад, між Злученими Державами, Великою Британією і Совєтським Союзом.

Та коли приглянутися ближче теперішнім міжнароднім обставинам, зокрема тому, як і хто підготовляє уже тепер повоєнний порядок в Европі, а то й в світі, то можна сказати, що є великі розбіжности між головними аліянтськими потугами — а про них тут головно мова. Та найсеріозніші з них це ті, що є між демократичними потугами і совєтською диктатурою, себто між демократичним світоглядом і тоталітарним.

Воєнні обставини заставляли досі збувати оті розбіжности мовчанкою, а навіть представляти їх такими, що не будуть перешкодою в плянуванню повоєнного світу. Оскільки тут ішло про те, щоб звернути всі сили проти ворога й спершу його перемогти і виграти війну, то це є до певної міри зрозумілим. Та й те зачало останніми часами перебирати мірку, бо дехто говорив і голосив одне, а робив друге. І тому ми нині свідками таких обставин в Европі, що там, де ми хочемо знищити націзм та фашизм, а закріпити демократію, зачинають верховодити комуністи, себто та мала горстка, що її не бракує в ніякому краю, а яка спекулює на нужді й хаосі й попертю Москви. Ось таке діється уже тепер в різних европейських краях, і то в часі, коли готуємось до рішального бою з Гітлером.

Якаж може бути на це зарада?

На нашу думку та, щоб у першу чергу принаймні тепер не збувати легко основних різниць, які заходять між великими світовими демократіями, Злученими Державами, Великою Британією, а в дальшу чергу теж Францією, і — Росією. Кажемо виразно „Росією", бо це Росія накинула комунізм, диктатуру та тоталітаризм тим краям, що їх силою загнано в склад Совєтського Союзу. І це „Росія" робить у світі заколоти, защеплюючи, підпираючи і поширюючи всюди комунізм. Отже, якщо ми дбаємо за те, щоб у визволених нами краях запанувала справжня демократія, то мусимо щодо цього дійти з Росією до якогось порозуміння, бож там, де є її впливи, чейже демократії не буде. Це є ясне як сонце. А те, що Европа „іде наліво", цілком не означає, що вона хоче стати комуністичною. Це тільки Москва використовує такі настрої для себе, бо ми мовчимо, щоб її не дразнити...

Наслідики ось такого можуть бути просто фатальні, якщо Америка й Анґлія, поки ще час, не скажуть Москві просто й ясно, як вони розуміють перемогу демократії в Европі.

Палестина й її терористи

Коли недавно тому в Каїрі, в Єгипті, вбито лорда Мойна, британійського посла на Середній Схід, світ з дивом довідався про існування жидівських терористів. Спершу деяким людям, що не знали жидівських справ, здавалося, що закид, що мовляв, замаху доконали жидівські терористи, не має правдивих основ. Дальші події одначе потвердили факт. Ствердили це зрештою самі жиди, коли вони осуджували замах і відпекувалися від нього, стараючися видно скинути вину за нього з усего жидівства та причепити його тільки до одної жидівської групи. Тоді світ зацікавився питанням: скількож тоді є жидівських терористів? який вплив вони мають? де є жерело жидівського тероризму? хто їх веде? і т. і.

Щодо членства жидівських терористичних орґанізацій, то за словами Джеролда Франка, воєнного кореспондента нюйорської „Оверсіс Прес" на Близькому Сході, вони начисляють не більше, як 2,000 осіб. Коли взяти під увагу факт, що жидів у Палестині є 600,000, то значить, що 1 терорист припадає ледво на 300 жидів. Це пояснює явище, чому жиди в Палестині почувають, що це несправедливо винувати їх усіх за те, що видіває така зникаюча меншина. Це пояснює ці гострі протести проти ідентифікування жидівства з терористами. Це пояснює огірчення, яке акти терору викликають серед жидів не тільки в Палестині, але й по інших краях світу. Це пояснює теж, чому сіоністи, котрі підняли ідеал створення в Палестині основ для державного існування жидівства, специяльно гостро виступають з такими протестами; вони вказують, що сіоністичний рух від самих початків держався високо духового й морального рівня й вся історія його діяльности в Палестині була вільна від насильства.

Палестинські терористи не становлять одноцілої орґанізації. Вони розбиті на дві орґанізації. Одну з них називають просто за її лідером ґрупою Штерна, друга називає себе „Ірґун Зевай Левмі", себто Національною Військовою Орґанізацією. Ґрупа Штерна не має більше, як півтора сотки діяльних членів. Національна Військова Орґанізація начисляє їх півтора тисячки. З убивством лорда Мойна звязують ґрупу Штерна, котра вже давніше робила різні протибритійські виступи.

По сутті одначе обі орґанізації подібні одна на одну. Кожна з них це мішанина молодиків з терористичними ветеранами. Техніка їх терору нагадує подекуди виступи американських ґенґстерів, а інколи комічну оперу. Вони шукають жертв не тільки серед британців, але й серед жидів, і вживають вимушення, поривання осіб, експропріяції, аби посилити свої скарбниці. Терористичні ветерани нащіплюють молоді почитання героїв, при чому героями являються не стільки історичні постатті, але й самі терористи.

Чому молодь мала би даватися спокушувати таким терористам? Треба передусім зрозуміти нездоровий стан великої частини жидівської молоді в Палестині. Багато з тих молодих людей примушені нічого не робити, тоді як їх рідні по різних краях Европи гинуть безборонні. Для таких людей дороги дипльоматії рішучо працюють занадто поволи. Їм хотілобся бачити якусь величну акцію, а не повільну муравлину конструктивну роботу жидівської кольонії в Палестині.

Своїм корінням жидівські терористичні орґанізації в Палестині сягають у Польщу, де перед війною повстав був крайний сіоністичний ревізіоністичний рух, котрий голосив, що жиди можуть добути національну державу дорогою політичної акції, а не через повільну еміґрацію й кольонізацію. Активісти зробили від цього становища ще один крок та проголосили, що така політична акція вимагає вжиття сили. Обі терористичні ґрупи голосили, що Британія ніколи не згодиться на жидівську більшість у Палестині та що жиди й араби давно вже вирівналиб свої непорозуміння, якби Британія в них не вмішувалася.

Є одначе між двома орґанізаціями й певні різниці. Ґрупа Штерна це тайне терористичне товариство, що не вагається відбирати людям життя. Його члени живуть по великих містах, ховаючися звичайно під різними прибраними йменами. Живуть осібняком. Орґанізація дозволяє членови знати тільки кількох співтоваришів. Невеличка частина з них родилася в Палестині, подавляюча більшість походить з Польщі. Їх вождом був Абрагам Бен Мардохай Штерн, що був учителем і поетом; він стояв під впливом Мусолінія й уявляв себе Мессією жидів. Він зорґанізував ґрупу активістів у 1937 році; з вибухом війни члени ґрупи пішли до польської армії, попали потім у російський полон, а звільнені з нього дісталися до Палестини, де вони покинули військо. Як Штерн загинув у 1942 році в бійці з британською поліцією, ґрупою проводить Фрідман Єлін, редактор активістичного журналу „Чин", що вічно закликає жидівську молодь до повстання. Ґрупа призналася до вбивства лорда Мойна, кажучи: „двох наших відважних боєвиків за свободу підібрано уважно з добровольців для надзвичайно небезпечної місії. Вони виконали успішно своє завдання й зліквідували дуже важного й жизненного члена ворожих сил, лорда Мойна. Оба відважні рейдовики були пійманi при виконуванню обовязку".

Національна Військова Орґанізація займається передусім нищенням урядової машинерії й встанов: почт, поліційних стацій, тощо. Стрінувши опір, члени теж не вагаються вбивати. Але вони не люблять, коли про них говорити як про терористів, а воліють називатися жидівськими партизанами, очевидно проти Британії, котрій вони справді зовсім формально виповіли війну. Вони носять опаски на раменах і на тій основі домагаються, щоби на випадок піймання їх трактувати як уніформованих вояків.

Їх провідником є Менахім Беґін, колись студент прав у Варшаві, потім вояк у польській армії. Ґрупа переходила в роках 1936 до 1939 вишкіл у тероризмі й саботажу.

Ці вісти про ґрупу вже самі вияснюють, чому жидам так важко вести проти них кампанюні. А цю акцію веде жидівство завзято. Хаїм Вайцман, провідник сіоністів, візвав жидів, аби вони відкрили все, що знають про терористичні орґанізації. Та купці назагал не такі скорі говорити про те, що вони знають про ґрупи, просто зо страху за своє життя. До того пійманим терористам часто вдається вирвати з вязниці.

Все таки боротьба проти тероризму серед жидів іде далі й консеквентно. З нагоди замаху на лорда Мойна жиди осуджують терор як найбільшу небезпеку для жидівського націоналізму із нутра. бо мовляв терор викривлює жидівську боротьбу за рівноправність та нищить основи цеї боротьби. Жидівські провідники розуміють, що коли жиди протестують проти масакри жидів по Европі, вони не можуть заступатися за тих споміж себе, що своїми вчинками підривають довіря в демократію. Всі нетерористичні жидівські ґрупи, що становлять подавляючу більшість жидівства, осуджують цю таку акцію навіть під фірмою патріотизму як зраду жидівства.

Микола Чубатий.

Гей у неволі у ярмі...

(З приводу вірнопідданчої заяви західно-українських інтелектуалів).

Коли літом року Божого 1920 большевики хвилево заняли Східну частину Галичини, а Тернопіль став їх тимчасовою столицею, малоросіянин Затонський, представник червоної влади, скликав в Тернополі мітінґ української працюючої інтеліґенції з ціллю, щоб вимусити на ній вірнопідданчу заяву для радянської влади. На мітінґ прибув сам червоний вожака Затонський та у своїй промові в нечувано дикий спосіб накинувся на українську інтеліґенцію, прозиваючи її останніми словами: прихвостнем буржуазії, гниллю, стервом, тощо. Ціллю того його виступу було стероризувати інтеліґентів.

Прихід червоної влади, як зрештою всюди, зазначився і в Тернополі масовими розстрілами, тому зґромаджена на зібранні інтеліґенція була на смерть стероризована та безмовно вислухувала диких нападів комісаря Затонського. Не витримав тільки один присутний, а саме старий професор української державної ґімназії Б. Старецький, до речи мій бувший професор української літератури. Професор Старецький був собі старий парубіка з усіми дивацтвами старого парубка, зокрема був він доволі нервовий. Тому, коли другі зберігали гробову мовчанку, проф. Старецький цілий час серед промови комісаря денервувався. Аж в однім драстичнім місці таки перервав йому мову окликом: „Все можна стерпіти, але такого хамства, то вже годі знести".

На салі запанувала констернація найвищого ступня. Дехто тільки шепнув нишком до товариша: „Пропав чоловік". І дійсно ще проф. Старецький не сів добре на своє місце, а вже до нього приступило двох чекістів та казали йому вийти з ними зі салі. Проф. Старецький опинився там, звідки звичайно вже люди не виходять, в льоху Чрезвичайки. Одначе старушок вимково мав щастя. В Тернополі на передмістю Зарудя, в робітничій дільниці тернопільських мулярів, була тоді читальня Просвіти, до якої часто заходив проф. Старецький з викладами. Робітники полюбили старого парубіку - дивака за його приступність та ввічливість до простого чоловіка. Тому тепер, коли довідалися, що сталося на мітінґу інтеліґенції, лавою рушили під будинок Чрезвичайної Комісії, себто секретної поліції. Депутація відважних пішла просити за професором. Стали комісареви представляти, що він цілковитий дивак, одначе все був приятелем робітників, все був їм прихильним та таке то.

Для чистої демаґоґії, в перших тижнях окупації, червона влада хотіла ніби рахуватися з робітниками та випустила нещасливого співоратора на червонім мітинґу інтеліґенції Тернополя.

Вірнопідданча заява львівських інтелектуалів.

Оця подія зперед 24 літ в мому рідному місті Тернополі пригадалася мені тепер, коли комуністична та комунофільська преса в Америці принесла як великий триюмф вістку про мітінґ львівських інтелектуалів та про їх вірнопідданчу заяву до Сталіна. А пригадалася мені ця подія тому, що вона виразно представляє атмосферу, в якій такі вірнопідданчі заяви найстрашнішому ворогови українського народу приходилося складати українським інтелектуалам Львова, що не встигли чи не хотіли покидати города своєї праці та вандрувати на еміґрацію.

Як вже було зазначено в пресі, сама форма заяви виразно говорить, що маємо тут діло з готовим еляборатом випрацьованим в канцелярії комуністичної партії та який то документ предложили стерояризованим людям як отрую до уст та казали: Пий отруту, поклоняйсь царю і кнуту. Підписуй заяву, бо коли ні... то не треба багато й говорити.

Як тільки большевики вступили на українські землі, стали доходити вістки з тих земель. що всюди в кожній місцевости скликають людей на зібрання та кажуть їм підписувати заяву льояльности та радости з панування Сталіна над українськими землями та над українськими людьми-рабами.

Всеж таки й сама заява кидає світло на це життя, що його большевики розводять на українських окупованих землях. Перша річ, це очевидне протеґування неукраїнського елементу у Львові. Большевики знають добре, що найстрашнішим та безкомпромісовим ворогом совєтської окупації є український нарід, зокрема його молодь, що на 98 відсотків віддана ідеї самостійности українського народу. Поляки чи інші дрібні національні меншини на українських землях, є для большевиків менше небезпечні. Вони як кольоністи серед українського моря не можуть мати опертя серед стихії, тому й більше склонні йти на компроміси та на службу окупанта України. При його помочі вони ще в силі якийсь час зберегти навіть і польські позиції у Львові.

Згадуючи інтелектуалів, померших під націстичною окупацією, червоні розчулюються над смертю тих, що не є українцями, натомісць мало говорять про українців; згаданий тільки д-р Панчишин. Зате тепло згадані там відомі шовіністи та навіть антисеміти-професори, як от проф. політехніки Стожек, проф. медицини Островскі, брат президента міста Львова, відомого шовініста. А чому до західних українців зарахували також краківського літерата Боя-Желенського (не Зелінського як подали), то вже невідомо. Бой Желенскі це був справді образований чоловік, знаменитий перекладчик на польське творів французької літератури. Зрештою відомий був він як провідний польський безбожник зі Звйозку Польскіх Вольномисліцелі, одначе зі Західною Україною він нічим незвязаний. Він краківщанин та збіглець з Польщі.

Бартель це кількакротний премієр режіму Пілсудского, радше наближався до фашистів як демократів. Рівнож все держав карні ряди шовіністів-професорів львівського університету професор математики Банах, оплакуваний большевиками, а дехто помилково подав його навіть за українця.

Протеґування польського, а переслідування українського елементу в Західній Україні, видно зі загадочної смерти Митрополита Андрея Шептицького. Український митрополит, українського города короля Данила, в „українській державі", як люблять хвалитися большевики, помер отсе в комірнім у польського архиєпископа, в його палаті. Виходилоб, що українського митрополита большевики прогнали зі святоюрської палати, а польського єрарха лишили в спокою.

Та для тих, що знають історію української католицької церкви 18-го та 19-го століття це не новина. Починаючи від Петра Великого, через панування Катерини II. аж до самодержця Миколи I., українські католики були в Росії завжди поза законом, натомісць римо-католицькі польські єрархи були не тільки толеровані, але навіть протеґовані, як полоцькі єзуїти за Петра В., польський архиєпископ Сєстшенцевич за Катерини II. В додатку смерть митрополита в день Першого Листопаду врочисто обходженого українцями Західної України, дає багато до думання про смерть митрополита Андрея!

Поміж українцями інтелектуалами є згаданий большевиками як померший тільки д-р Панчишин, людина гідна ширшої згадки і в українсько-американській пресі. Знаний він був все як український патріот, ректор українського тайного університету та один із творців Українського Шпиталю у Львові. Не можна вимагати від червоних, щоб згадали помордованих червоними професорів Богословської Академії, як от о. д-ра Конрада та о. д-ра А. Ішака, як теж ті тисячі жертв, що коротають своє життя або його вже закінчили в далекій сибірській стороні. Та це вже інша справа.

Між жиючими, що були приневолені йти попід моральне ярмо червоних згадана тільки ґрупа колишніх радянофілів з часів так званої україінізації. Належить тут ґрупа двократних академиків: Михайло Возняк, Василь Щурат та Філярет Колесса .Кажу двократні академики тому, що ще 1929 іменували їх академиками, а потім викинули з рядів членів академії, а тепер, як видно, знов їх оживили в гідности

ОЛ. ЛУГОВИЙ. Права автора застережені.

В КІГТЯХ ДВОГОЛОВОГО ОРЛА

ПОВІСТЬ З ЧАСІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ

У двох частинах

(Перший том трильоґії „Огнем і Кровю")

93)

— Хитрий, полковник Кулінін! — процідив Паволоцький. — Устне, щоб не поносити відповідальність, зложити її кого іншого. Ну, а ви, — спитав ніжинця. — Чим ви оправдаєтеся? Вам наказувати полковник Кулінін не міг. І не гріх вам?

Ніжинець, хлопчак років 25, засоромлений мовчав. За нього відповідав Фомішин:

— Власне наказ походить від командуючого бригадою, полковника Серебрянчукова.

— Не кожний дурний наказ усякого дурня треба виконувати, — буркнув Паволоцький сердито. Зрозумів вже, що ні розїзди ні оба старшини не винні, завинив хто інший. Винні вони хіба в тому, що занадто точно наказ старших виконали. Але мало хто відважиться у боєвій обстанові наказ не виконати, тим самим наразити себе на суд. Фомішин оправдувався:

— Серебрянчуков, треба думати, одержав наказ від ґенерала Володченка.

— А Володченко, — Паволоцький перебив сердито, — від ґенерала Ґіленцмидта, а Ґіленшмидт від Леша, Леш від Еверта, Еверт від Главковерха, великого князя Миколи Миколаєвича. Чи не так?

— Треба думати, що так! — Фомішин потвердив.

— Ех, людці! Подуріли від верхів до низів... Що за потреба була палити село? Розумію, як би ми намірялися тут закріпитися! Все булоб якесь оправдання. А тож так, без найменшої необхідности!

— Полковник Кулінін мотивував, що тут власне ставитимемо ворогові опір! За цей клинок землі у дузі Буга мають відбутися затяжні бої — докладав Фомішин. — Пляцдарм вигідний для розвитку операцій за опанування берегами ріки.

— Вибрав пляцдарм, нічого сказати! Тільки самий чкурнув за Буг. Де нам битися раз ми самі тут зісталися? Та й з запіллям нас вяже один паршивенький міст! Не до бою... Треба подумати, щоб ворог у ріці нас не витопив. Забирайте но своїх людей і стягайтеся на схід! Пожежею нічого любуватися, ви чейже не римляни?

Забиратися настав крайній час. За догоряючим селом завязалася рідка перестрілка. Згодом пригналися розїзди. Старший зголосив про наближення до села ворожих розвідчих відділів.

Паволоцький погнався до частин з думкою негайно відпровадити за Буг втікачів. З віддалі вухо вловило гудіння моторів. Схопив далековид і став оглядати обрій придержавши коня. З північного заходу зближувалося два літаки, ворожих, бо своїх Паволоцький ніде ще не бачив. Погнав коня швидче, але літаки його випередили. Закружляли над частинами, описали один круг, другий третій. Бомб не кидали, хоча й могли кинути безпечно; літаки не обстрілювано, а білі селянські буди аж надто були помітні. Літаки покружляли, пустили струмки сивого диму й подалися на захід. Хвилин через десяток по мості і розташованню військ вже гатили ворожі гармати...

XXVII.

У мент зчинилося пекло. Небо вкрилося хмарками вибухів, переразливо завивши падали шклянки шрапнелів. Кожний розрив обсипав кулями простір кроків на пятьдесять у обводі. Що жило на тім просторі — падало поцілене. Сям і там вибухали ґранати. Били по мості, та стрільна падали у ріку здіймаючи височезні стовбури води. По полонині гнали очманілі з жаху селянські коні, вози перевертались з розгону догори колесами. Все, що було в них живого придавлювалося, викидалося на кілька сяжнів. Вилітали й падали з розчавленими головами жінки й діти. Повітря заскигліло від вибухів, зойків і стогонів. Людський жах змішався з жахом тварин, від тваринного жаху може ще страшніший. Побожеволіли з жаху і люди і худоба. Все покривали громи вибухів, частіших і частіших.

Бу-бу-бу-бу... Бу-бу-бу-бу... — глухо долітало з далечини бубніння ворожих гармат.

Сзів! Бах! Тз-і-і-в! Бах! Бах, бах, бах, ба-а-х! — переразливо завиваючи в леті, громами вторували гарматам вибухи. Пуфф... Пуф-пу-ф-ф... Взії-їв! Вззі-і-в — пухкали з верху шрапнелі, з виттям летіли кулі й порожні шклянки. — Мамо рідна! Ря-ту-йте! А-а-а!! — нелюдсько дико, благально неслося звідусіль. Ревіла худоба, скигліли й плакали поцілені коні. Все разом зливалося у несамовитострашну симфонію, концерт усіх чортів і відьом світу. Слухати його не збожеволівши, людина не могла. Страшно слухати — бачити ще страшніше.

Кружляли на осліп селянські буди. З буд лементували діти. Вибухала ґраната— віз підлітав угору, падав. З розпанаханого живота коняки випадали тельбухи. Коняка билася, зривалася на ноги, замотувалася у власних кишках, падала, скигліла, знов зривалася й билася у передсмертних конвульсіях. Друга ґраната — й на місці возів залишалися глибокі ями. Між перемішаними з землею трісками ще рухалися скровавлені безголові тулуби людей, виставали відорвані руки, ноги, конвульсивно порухувалися пальці. Круглі розбиті голови гарбузами відкочувалися від ями, залиті біляво-червоною масою мізку, що щойно хвилю тому думав, когось любив, когось ненавидів. І на гіллях поодиноких дерев звисали розпанахані тулуби. Ось, зачепилася за грубу гиллю підкинена вгору коняка. Тельбухи випали на землю, ще парували. Струною вверх витягнулася аж у нутро коня кишка. На другому дереві занавис зад коня. Перед бється ще, намагається схопитись на ноги, від дерева сяжнів за десять.

(Дальше буде).

о. П. Понятишин.

ЯК Я СТАВ „ДИРЕКТОРОМ ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"?

Спогад. 1)

I.

Вступ.

Був час, коли в Українськім Народнім Союзі існував уряд, що носив шумний титул директора друкарні „Свободи". Цей уряд тривав коротко, бо тільки два роки. А саме його встановила конвенція У. Н. Союзу, що відбулась у Філядельфії 1908 р., а скасувала наступна клівлендська конвенція 1910 р. Цим директором друкарні „Свободи" я мав честь бути.

Коли цього року наш Батько-Союз святкує золотий ювилей свого існування, годиться мені як колишньому директорові „Свободи" розповісти трохи не так про цей уряд як головно про те, яким чином воно прийшло до того, що Союзова конвенція вважала за відповідне згаданий уряд установити.

Яке завдання мав директор „Свободи"?

Слово „директор" є латинське і в українській мові воно значить тільки, що правитель, керівник. Звичайно воно так буває, що титулом директора визначають люди такого урядовця в якійсь установі, який займає в ній начальне становище і, очевидячки, має вирішальний голос. Ми знаємо, що значить такий уряд, як, наприклад, уряд директора школи, директора театру, директор банку, тощо. Одначе було би помилково думати, начеб директор друкарні „Свободи" був направду її наставником, або головою. Ні, директор „Свободи" не мав з управлінням друкарні чи з її діловодством нічого спільного. Дійсним керівником друкарні був тоді небіщик Константин Кирчів з Джерзі Сіті. Офіційно звали його з англійська менаджером, себто завідателем друкарні. Він відповідав за діловодство друкарні „Свободи" перед головною управою У. Н. Союзу як і перед його конвенцією. Слід зазначити, що пок. Кирчів був зприроди умною людиною і свою роботу провадив він дуже солідно. Тому й наставляти над ним якогось „боса" зовсім не було потреби.

Установляючи уряд директора, філядельфійська конвенція мала на приміті те, щоб він (директор), наглядав за змістом „Свободи", органу У. Н. Союзу, себто, щоб був, просто кажучи, її цензором. Слово „цензор" також латинське і буквально по українськи воно значить тільки, що судитель, цінитель. По нашому можна найкраще передати значіння слова цензор описово: оціночний суддя.

Сьогодні цензором називається такий державний службовець, що має назирати за друкованим словом; значить, який має перечитувати книжки, а головно часописи і журнали, чи не містять вони чогось, що нарушилоб державні закони та інтереси уряду і відповідно до того дозволяє або не дозволяє пускати це друковане слово у світ. У нинішніх часах цензура практикується в таких державах, що не зовсім ще доросли до повних демократичних вольностей, або в яких (державах) панує ще поліцейська система правління. Але в Злучених Державах, країні справжньої демократії та свободи, цензури ніколи не було і нема. Тому в Америці такі слова, як цензор, цензура, не тільки не симпатичні, але, можна сказати, навіть осоружні. Беручи це до уваги, філядельфійська конвенція слушно думала, що воно буде краще не називати нового урядовця У. Н. Союзу цензором „Свободи", тільки назвати його офіційно трохи мякшим і делікатнішим словом, себто її директором.

Щож властиво мав робити цей директор „Свободи"?

Дехто мігби собі уявляти, що директор Союзового органу був таким урядовцем, якого обовязком було перечитувати із синім або червоним олівцем у руці ввесь матеріял, який мав йти до „Свободи", і вирішувати, що може або не може вона поміщати. Ні, так воно не було. Директор „Свободи" мав завдання пильнувати, щоб до органу У. Н. Союзу не попало нічого такого, що моглоб йти в розріз з вірою, мораллю, або взагалі з духом нашої церкви. Відповідальний редактор, а був ним тоді п. Антін Цурковський, мав, властиво кажучи, вільну руку щодо редагування „Свободи"; тільки в сумнівних випадках, чи якусь статтю або допис містити у „Свободі" чи не містити, повинен був наперед порадитись з директором. Річ самозрозуміла, що траплялось чимало таких випадків, що треба було відкидати або виправляти рукописи до друку, але продовж двох років якихсь непорозумінь між директором і редактором „Свободи" ніколи не було.

Наставлення директора „Свободи" вяжеться з приїздом до Америки єпископа бл. п. Сотера Стефана Ортинського.

Читаючи вище накреслені рядки оцього писання, не один Союзовець мігби, підсміхаючись, собі подумати, що „Свобода", або краще кажучи, її редактор був певне єретиком, або бодай підозрілим у вірі, коли треба було аж наставляти над ним духовника-директора чи цензором. Така думка була би зовсім хибна. Тодішній редактор був добрим, віруючим українцем, а „Свобода" ніколи не ходила манівцями щодо віри, себто ніколи не єретичила. Що проте філядельфійська конвенція рішилась настановити директора „Свободи", то на це склались особливші обставини, які витворились були для нашої церкви в Америці наслідком приїзду першого українсько-католицького єпископа, бл. п. Сотера Стефана Ортинського. А приїхав пок. Сотер до Америки дня 27. серпня 1907 р.

Святіший Отець Папа Пій X. іменував 26. березня 1907 р. пок. Сотера єпископом для галицьких українців[1]) так і закарпатських русинів тому, що це один народ, який має ту саму віру і той самий обряд. Угорських русинів було тоді у Злучених Державах далеко більше, ніж українців з Галичини, бо угро-руська еміграція до Америки була старша від еміграції галицької. Само собою розуміється, що угорські русини мали також більше церков і священиків, ніж галичани. Точніше говорячи, галицьких священиків в Америці було в тих часах 16 (між ними двох запеклих руссофілів), а число угроруських священиків доходило до 40.

В якімже звязку — спитає хтось — можуть стояти з собою такі дві різні справи, як приїзд нашого владики до Америки та створення філядельфійською конвенцією уряду директора „Свободи"?

Щоб як слід зрозуміти, які саме були обставини, що спричинили настановлення директора для органу У. Н. Союзу, треба доконче знати, в якім положенню знайшовся пок. Сотер, прибувши до Америки. Це положення пок. владики і настановлення директора „Свободи" вяжеться дуже тісно з собою; вони стоять до себе в такім відношенні як причина до наслідку. Тс. [illegible] мені здається, що це не буде ухилом від наміченої теми, коли я розкажу трохи обширніше про це положення тимпаче, що досі про те ніхто ще в Америці не писав.

(Дальше буде).

[1]) В тих часах галичани називали ще себе офіційно русинами (Ruthenians), але вже й тоді назви: Україна, українець були доволі в ужиманні. Союз називався тоді Руским Народним Союзом. Слово „Руский" визначало те саме, що український. Я вживатиму в оцім писанні теперішної усталеної вже раз на завжди назви Український Народний Союз.. А наші закарпатські брати називали себе русскими, русинами, а найчастіше руснаками. — Прим. автора.

академиків. Належить тут теж ґрупа музиків, як Василь Барвінський, Микола Колесса та С. Людкевич. Шкода, що не вичислені другі прізвища.

Незвичайно характеристичне явище, що немає ні слова згадки поміж інтелектуалами Львова про лідера тої ґрупи, академика Кирила Студинського. Не згадують про нього ні як про живого, ні як про мертвого. Ходили несправджені вістки, що його вбили самі большевики, коли не хотів йти з ним на схід 1941 р.

Поза тими кількома іменами не згадується більше українських імен. Варто би мати повний список тих 693 львівських інтелектуалів, а він поміг би нам принаймні зорієнтуватися, хто це з українських провідних людей остав ще при життю і лишився у Львові, а хто волів покинути рідний край та ратувати життя з рук „визвольників".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СПОГАД ПРО МИТРОПОЛИТА А. ШЕПТИЦЬКОГО.

Сумна вістка надійшла до нас з рідного краю. Не стало нашого митрополита — Андрія Шептицького.

Я бачив Покійного Митрополита в моїм життю двічи. Раз тому яких 40 років, як приїхав до міста Калуша. Мав я тоді 10 років. І добре памятаю, як то наше місто приготовлялося кілька тижнів на той приїзд. Чистили вулиці, ставили триюмфальну браму, вивішували прапори. На це свято попризділи маси народу з поблизьких місцевостей, люди уставились по обох боках дороги, а січовики, соколи та кінні бандерії виїхали зустрічати. Вийшли і жиди з Десять Заповідями, і до них виголосив митрополит ще окреме слово.

Другий раз припало мені бачити митрополита в 1930 році у Підлютім, де митрополит звик був перебувати літом у своїй палаті. Як знаємо, там оснував митрополит для Українського Пласту літню кватиру, де молодь відпочивала, а рівночасно набирала пластового й національного гарту. Як я (з дружиною та сестрою) доходив до цеї місцевости, то вже здалека завважив високий стовп, на якому повівали жовто-блакитні прапори. А довкола стовпа було до сотки малої дітвори. Ми висіли з малої вузкорейкової залізниці й хотіли перейти вузким мостом на острівець, де була молодь. Та маленька пластунка заступила нам дорогу і не пускає, свиснувши в малу пищавку, мовби на тревогу. Та зараз прибіг старший пластун, провірив, в чому діло, і пустив нас до середини оглянути їхні будинка та відпочати. Як ми там відпочали, розглянулись і зіли добрий обід, то попросили старшого пластуна, щоб нам виробив авдиєнцію в митрополита. Він скоро вернув усміхнений і сказав нам, що митрополит радий нас бачити та призначив третю годину по побаченні. Час видавався нам дуже довгим і я трохи нервувався, що прийдеться станути перед таким великим чоловіком, якого я особливо цінив за його любов до нашого мистецтва, до нашої старини. Прийшов час і я вступив до кімнати, де був митрополит. Сидів коло стола, на якому було повно книжок і часописів. Приняв мене дуже ввічливо і розпитував широко про життя наших людей в Америці, а особливо зацікавився тим, що я розповідав про збірку різних річей і марок, що їх маю в себе.

З тими відвідинами вяжеться ще спогад про таку дрібну подію: Як митрополит перебуває в Підлютім, то пластуни тримають біля його дому постійну варту. Одного разу була на варті мала пластунка. Митрополит підійшов до неї й хотів потрактувати її цукорками. Та вона відмовилась приняти солодощі, кажучи, що їй не вільно нічого брати в часі служби...

Митрополит дуже любив діти, горнув їх довкола себе. І пильнував, щоб вони виховались на свідомих і чесних дітей України.

Тепер, коли митрополита не стало, хай живе, память про його добрі діла та його добре серце. Це є те, чим ми можемо йому відплатитись.

Осип Кочан,
Джоліет, Ілл.

ТОРГОВЕЛЬНА ФЛЬОТА ПОТРЕБУЄ 15,000 МОРЯКІВ

ВАШИНГТОН. — Бюро Праці при Воєнній Адміністрації Морської Транспортації заявило, що торговельна американська фльота відчуває велику потребу моряків. Для того, щоби наша торговельна фльота могла відповідно сповняти свою задачу, вона мусить в місяцях листопаді, грудні і січні приняти до праці найменше по 5,000 нових моряків.

Воєнна Адміністрація Морської Транспортації каже, що досвідчені моряки повинні негайно вертати до праці на кораблях, бо цього вимагає патріотичний обовязок. Всі, що хочуть вертати на море, хай повідомлять про це американську торговельну фльоту. Найліпше телеграфічно, бо телеграму вони самі заплатять. Телеграфувати треба до: Ю. Ес. Мерчант Марін, Д. К. Можна також звертатися до морської юнії, федерального бюра праці, чи до філії ВАМТ в портах. Зголошуючимся зараз дадуть працю, а як не зараз, то поставлять на так званий „стенд-бай". — ОВІ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС СВОБОДА

Д-р А. Т. Кібзей.

ПЕНИСИЛИН (PENECILLIN)

(Найновіший лік).

Найновішою медициною є т. з. „Пенисилин". Відкрив її д-р Флемінґ в Анґлії в 1929 р.

Він як бактеріольоґ раз завважив принагідно, що розсадник бактерії, яку він плекав, в однім місці сплеснів і там, де поросло плісніння, бактерія не росла. Це заставило його думати, що в тім плісніню мусить бути якийсь розчин, що вбиває бактерію.

Почалися експерименти. Вкінці д-р Флемінґ доказав, що плісненя видає з себе плин, що вбиває бактерію.

В 1932 році лікарі Кломпфбрук, Ловел і Рейдстрик продовжували ці експерименти і вкінці видобули цей плин, хемічно чистий, та приладжений на спробу до лікування.

В 1939 році д-р Флорей забрався до дальшого розгля- дання на університеті в Оксфорд. І вже в 1941 році „Пенисилин" був приладжений в чистій формі на спробу лікування звірят, а на останку і людей.

Спроби показалися дуже успішними. І вже в 1941 році почалися експерименти в Америці. Від двох літ почалися спроби, а від року зачали вживати при армії.

„Пенисилен" — є це білий порошок, вироблений зі соку плісніння (грибика), котрий розпускається в стерелізованій воді з іншими хемічними домішками і вприскується головно в тіло. Треба давати його щонайменше що три години, інакше, тіло скоро його невтралізує. Коли береться його через уста, то жолудкові та кишкові кваси в той час невтралізують та травлять його, так, що він стає безсильний та не має ніякої вартости. Отже „Пенисилин" можна тепер подавати лишень через вколювання в тіло, або прямо в жили. Можливо, що колись придумають якийсь спосіб, що можна буде подавати його й устами.

До цього часу „Пенисилин" ще хемічно нерозсліджений і штучно виробляти його не можна. Виробляючи його лиш зі сплісніння — це річ повільна і коштовна.

І тому власне його скількість є тепер мала. А те, що виробляють, забирає армія. Доперва недавно розділили по трошки по шпиталях, де уживають його тільки в тяжких випадках, а особливо в недугах, де всякі інші ліки показалися безуспішними.

На що помагає „Пинисилин".

Нова медицина „Пинисилин" не є якимсь чудом, або ліком на всі недуги. Є це препарат, що вбиває бакцилі, або унеможливлює їх ріст. І при лікуванню у бактеріяльних закаженнях, у спробних лікуваннях показалося, що найбільше успішним є він:

Відділ І. Всякі закаженя бактеріями т. з. ставфлевокус; як при острім запаленню костей, всякі чираки, карбункли; запалення мозкової оболонки, при різних боляках та гноєнню тіла, запаленню легенів, при боляках та гноєнню оболонки легенів; при боляках та гноєнню нирок; як теж при всяких закажених ранах.

Відділ II. При всяких закаженнях ґанґрини ґазу, або ран з ґанґриною у війні; та при всяких гнійних опухленнях.

Відділ III. При всяких бактерійних недокровностях, або т. з. „гімолитик стрептококус" інфекціях, при запаленню ушей та їх костей, запалення при пологах. та запаленнях черевних.

Відділ IV. При всяких стрептококус інфекціях.

Відділ V. При всяких серцевих недугах, спричинених бактеріяльними закаженнями.

Відділ VI. При всяких трипрових закаженнях венеричних недугах; в ревматизмі та закаженнях очних.

Відділ VII. Хотяй ще нема певних доказів, але дотепер добрий успіх показався при лікуванню сифілісу.

Відділ VIII. Роблено різні спроби при лікуванню запалення сліпої кишки, боляків в печінці, та мочевих проводів, що показалося ще непевним.

Відділ IX. Проби показали, що в недугах як дезинтерія, інфлюенза, тулофімія, малярія, діточий параліж, рак та інших „Пенисилин" не поможе, або помагає дуже мало.

Пенисилин є ще в експериментальній стадії. Час, та різні спроби подадуть нам багато більше в будучности.

Увага! — Повищі матеріяли є взяті з книжки автора: „Український Лікар", (600 сторін друку; оправлена в полотно), котра внедовзі появиться. Хто пришле $3.00 тепер, дістане цю книжку вже з оплаченою почтою.

Пишіть до:

**Dr. A. T. Kibzey,
11903 Jos. Campau Ave.,
Detroit, 12, Mich.**

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОСТОН, МАСС.

Громадські вісти.

1. Співпраця з Американсько-Українським Допомоговим Комітетом. — До цього часу приступили до згаданого комітету як члени: Церква Пресв. Тройці, від. 238 У. Н. С. і тов. Запорозька Січ. Інші товариства приготовляються теж заплатити по $10 як вкладку.

2. Висилка різдвяних дарунків для вояків. — Молодечий Клюб, Дочки України зі своєї каси закупили різдвяні дарунки і повисилали їх для наших вояків, що служать на різних фронтах. Приходять дуже щирі листи з подяками.

3. Збірка на Вай Ем Сі Ей. — Наша церква широко знана між тутешнім неукраїнським загалом і ніколи не відказує своєї співпраці. Тепер звернулася організація Йонґ Мен Крищен Асошіейшен за допомогою на втримання своїх кімнат приміщених в околиці порту. Там повно моряків і вояків, між ними є теж і з українського роду. Наша церковна громада зложила $50.

4. Праця для Червоного Хреста. — В церковній салі при Арлингтон Стріт находиться робітня Американського Червоного Хреста і в суботу від 7 год. ввечір сходяться українські жінки, щоб приготовляти бандажі для ранених вояків.

5. Шеста Воєнна Позичка. — Наші громадяни закуповують бонди Шестої Воєнної Позички дуже радо, бо це вже ввійшло в традицію.

6. Наші хлопці герої. — Доручено мені листа про спеціяльний аванс нашого вояка, Миколи Масного, сина Івана й Парані, членів 238 відділу У. Н. С. Ґенерал майор, командант повітряної фльоти на Пацифіку, пише, що сарджент Іван Масний, як бомбардир 6 ескадрони вславився в битві з японцями і отримав найвище признання, бо „повітряну медалю". Лист пересланий до Юкрейніен Вікли.

7. Став членом У. Н. С. перед виїздом на фронт. — Лев Бойко, який тепер служить при війську як радіо - оперейтор, заки виїхав на фронт проти японців, зажадав аплікації від мене як секретаря відділу, щоби вписатися в члени У. Н. С. Лікар підписав аплікацію і молодий вояк дістав благословення від Батька-Союзу на дорогу. Щасть Боже!

Н. Дaвискиба.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316, відбудуться в четвер, 14. грудня, в Народнім Домі, 831 Джозеф Евеню. Просимо всіх членів прийти на означений час. — М. Луцишин, гол.; В. Гнатків, кас.; В. Іванців, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 155, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в пятницю, 15. грудня, в гали Народного Дому, точно в годині 7. ввечір. Просимо членів прийти на час, бо будуть важні справи до полагодження. Буде звіт контр. комісії і інших урядників з цілого року, та вибір уряду на 1945 рік. Довгуючих членів просимо вирівнати свій довг. Рівнож пригадуємо членам, що цего місяця кінчиться ювилейний рік нашого Союзу. Постарайтесь про нових членів як старших так і дітей, а можна їх дістати, тільки треба доброї волі і охоти. — За уряд: І. Будняк, предс.; В. Дрисинич, кас.; М. Чумер, секр.

ГОРНЕЛ, Н. Й. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 215, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що **річні збори** відбудуться 15. грудня, в годині 6:30 ввечір, в гали 34 Горт Стріт. Просимо всіх членів прийти хоч раз на рік та вибрати новий уряд на 1945 рік, або старий потвердити. Хто з членів ще не має своїх дітей вписаних до У. Н. Союзу, хай це зробить на цих зборах. Просимо привести зо собою своїх приятелів хай вони впишуться до нашої організації, бо хто відкладає на пізніше, той робить велику помилку. — За уряд: М. Кердел, предс.; С. Катола, кас.; І. Назар, секр.

МІНЕАПОЛІС, МІНН. — Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 385, відбудуться в неділю, 17. грудня, зараз по Сл. Божій, в церковній галі, 312 6 Еве. Н. Е. Просимо членів прийти. Буде звіт за 1944 р. Будемо принимати нових членів. Вступ вільний. Буде також вибір уряду на 1945 рік. З невивившимися членами поступимо згідно зо статутом. — Н. Греско, пр.; О. Шабатура, кас.; О. Козак, секр.

СЕҐІНАВ, МІШ. — Відділ 309 повідомляє своїх членів, що **річні збори** і вибір уряду на наступний рік відбудеться 17. грудня, в год. 1. пополудні, в домі секретаря, 308 Флоренс ул. За не буття на зборах заплатить кару: урядник 1 дол., а член 50 ц., котра буде стягнена навіть з хорої запомоги, коли сам добровільно не схоче заплатити. — Ева Кінаш, пр.; А. Варан, секр.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ПОДЯКИ

Отсим складаємо щиру подяку всім, що причинилися услугою, розрадою, в нашім смутку за утратою жени і матери, померцюї 1-го грудня 1944 р., МАРІЇ ХОМИН, членкиці від. 403 в Олифант, Па.

Демко Хомин, муж і Родина.

Рідня Блаженної Памяти
ІВАНА БОРИСЕВИЧА
складає щиру і сердечну подяку всім, що взяли участь у похороні і тим всім, що виголосили прощальні поромови, як п. адвокатові Свистунові, що прощав Покійного від Народного Дому і згадав, що Лемківщина засумує за добрим Сином. Всечеснішим отцям: Білинському, що прощав Покійного від громади і Провидіння, як доброго діяча і головного касієра, і Пипюкові, що прощав від родини. Пану Р. Слободянові, гол. касієрові У. Н. Союзу. Пану М. Дармограєві, від Клюбу Гороиан, якого Покійний був одним з основателів і довголітним касієром. Панові Катамаєві, від Провидіння і „Америки". Вишиванюкові і Рибакові. Сердечна подяка всім від
РІДНІ ПОКІЙНОГО:
Жена, син, Доньки і Сестри.

ТАРЗАН, ч. 1088. Погоня.

THE AUTOGYRO PILOT HAD SEEN TARZAN FREE THE GORILLA, WHICH THEN HAD SEIZED THE GIRL.

Пільот автожіра бачив, як Тарзан звільнив ґориля й як гориль схопив дівчину.

"WHY, YOU DIRTY SCOUNDREL!" HE CRIED, "YOU'RE IN LEAGUE WITH THE BEASTS--YOU'RE ONE OF THEM."

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

„Чому, пощо, ти, мерзеннику?" крикнув він. „Ти в змові з бестіями — ти один з них!".

-1088-

IN OUTRAGED ANGER, HE SWUNG A WRENCH AT TARZAN. THE APE-MAN CAUGHT HIS WRIST AND TOSSED THE WRENCH ASIDE.

У своїй люти він замахнувся на Тарзана французьким ключем, але Тарзан піймав його за перегиб і витрутив йому ключ з руки.

THEN HE SPED AWAY IN PURSUIT OF THE VANISHING GORILLA!

Потім він пігнав за ґорилем.